

Överförmyndarnämnden i södra Lappland
Dorotea Lycksele Storuman Sorsele Åsele Vilhelmina kommuner

Ansökan om medgivande för åtgärd i dödsbo

Om den enskilde (huvudman eller omyndig) har del i ett dödsbo ska ställföreträdaren (god man, förvaltare eller förmyndare) bevaka dennes rätt i boet.

Ställföreträdaren skall se till så att den enskilde får det arv han eller hon skall ha enligt bouppteckningen. Regelverket innebär att en arvsförfarandehandling alltid bör upprättas när en av dödsbodelägarna har god man. Om den enskilde är ensam dödsbodelägare krävs inget dock arvsförfarande och heller inga medgivanden från överförmyndaren. Om det inte är ställföreträdaren som har hand om dödsboet, så är det viktigt att ställföreträdaren talar om för den som har hand om det, vilka regler som gäller.

Om den enskilde är ensam dödsbodelägare blir det ställföreträdarens uppgift att ombesörja att bouppteckning upprättas och lämnas in. Det faller då också på ställföreträdaren att beställa begravning och ta hand om dödsboet. Om det finns fler dödsbodelägare torde det vanliga vara att någon annan av dessa ser till det nyss nämnda. Ställföreträdarens uppgift blir då mera att hålla ett öga på förfarandet och tillse att huvudmannen inte på något sätt förfördelas, t.ex. genom att närvara vid en sk bouppteckningsförfarande om sådan hålles. Ställföreträdaren skall försöka se till att bouppteckning och skifte sker så snart det är möjligt.

Ansökan om överförmyndarens medgivande till egendomens fördelning

Så snart ett arvsförfarande upprättats och samtliga delägare och ställföreträdaren skrivit under handlingarna och därmed godkänt arvsförfarandet, skall denne inhämta överförmyndarens samtycke till fördelningen. Ställföreträdaren får inte glömma att vare sig någon representant från bank eller begravningsbyrå e.d. kan ansöka om eller begära överförmyndarens samtycke till fördelningen i en skifteshandling. Det skall alltid ställföreträdaren göra.

Följande handlingar ska sändas till överförmyndarnämnden:

- Ansökan från ställföreträdaren
- Arvsförfarande i original och en bestyrkt kopia.
- Kopia av den inregistrerade bouppteckningen inklusive eventuellt testamente
- Kopia på redovisningsräkning för dödsboets förvaltning för tiden från och med dödsdagen till och med skiftesdagen.

Innan ansökan ges in till överförmyndarnämnden bör ställföreträdaren kontrollera följande:

- Är handlingarna underskrivna av samtliga arvingar/dödsbodelägare/ställföreträdare?
- Överensstämmer bouppteckningen och arvsförfarandet avseende, till exempel dödsbodelägare, testamente och andra sakupplysningar m.m.
- Har en redovisningsräkning lämnats som visar vad som hänt från dödsdagen till skiftesdagen, dvs. kan man följa alla tillgångar resp. utgifter?
- Har tillgångarna tagits upp till marknadsvärdet?
- Är arvslotten för huvudmannen korrekt uträknad?
- Har i förekommande fall (vid testamente) den enskildes laglott bevakats.

Överförmyndarnämnden i södra Lappland
Dorotea Lycksele Storuman Sorsele Åsele Vilhelmina kommuner

Överlåtande av andel i dödsboet

Ställföreträdaren kan med överförmyndarens samtycke överlåta huvudmannens andel i boet. En sådan överlåtelse bör ske mot ersättning med marknadsvärdet. Överförmyndarens samtycke söks som vanligt genom en ansökan med angivande av skälen till varför överförmyndaren bör ge sitt samtycke. Vissa åtgärder som kräver överförmyndarens medgivande.

Om dödsboets skall sälja en fastighet skall gode mannen inhämta även då överförmyndarens samtycke till försäljningen. En del andra mindre vanliga åtgärder (för dödsbon) kräver också överförmyndarens samtycke, t e x köp av aktier.

Arvsavstående

En ställföreträdare får inte enligt huvudregeln avstå från arv, testamente eller förmånstagarförordnande vid försäkring. Med överförmyndarens medgivande får dock arv eller testamente i undantagsfall avstås till förmån för efterlevande make som inte är den enskildes förälder. Det kan t e x röra sig om fall där det finns ett nära personligt förhållande mellan den enskilde och den efterlevande maken, till exempel om den enskilde lever i samma hem som den efterlevande maken tillsammans med halvsyskon som är de tidigare makarnas gemensamma barn. Överförmyndarens medgivande kräver en ansökan från ställföreträdaren, där denne anger skälen till varför ett sådant arvsavstående bör ske.

Skifteshinder

Om dödsboet inte avslutats inom sex månader efter bouppteckningen förrättades skall ställföreträdaren lämna en skriftlig redogörelse till överförmyndaren om anledningen till detta. En sådan redogörelse ska därefter och fram till att skifte skett, eller avtal om sammanlevnad i oskiftat bo ingåtts, i normalfallet lämnas var sjätte månad. Om ställföreträdaren inte lämnar in en redogörelse kan överförmyndaren förelägga ställföreträdaren vid vite att lämna in den.

Sammanlevnad i oskiftat bo

Ett avtal om sammanlevnad i oskiftat bo innebär att arvingarna förvaltar den avlidnes egendom gemensamt. Avtal om sammanlevnad i oskiftat bo förekommer nästan enbart inom en familj. Då numera makar ärver varandra, är avtalen sällan förekommande. Det finns således sällan bärande skäl för en ställföreträdare att ingå ett sådant avtal för den enskildes räkning. Ett avtal kräver överförmyndarens samtycke. Sådant samtycke kan ges efter ansökan från gode mannen till överförmyndaren med angivande av skälen för ansökan. Gode mannen måste räkna med att överförmyndaren kommer att vara försiktig i sin bedömning. Om tillstånd ges skall den gode mannen varje år redovisa till överförmyndaren i en så kallad årsuppgift. Överförmyndaren har möjlighet att häva avtalet om det skulle behövas.

Testamente

I samband med bouppteckning kan testamente företes. Ställföreträdaren ska då ta del av detta för den enskildes räkning och vid behov göra förbehåll för dennes laglott (halva arvslotten). En god man kan enligt praxis inte med rättslig verkan godkänna ett testamente. Ställföreträdaren kan endast bekräfta att han eller hon mottagit eller delgetts testamentet för den enskildes räkning. Under de sex månader som följer efter delgivningen har ställföreträdaren möjlighet att klandra testamentet. Om han eller hon inte klandrar testamentet inom denna tidsperiod vinner testamentet laga kraft gentemot den enskilde. Klander kan till exempel bli aktuellt om det föreligger ett formfel eller testator (den som skrivit testamentet) inte varit vid sina sinnens fulla bruk vid tiden för testamentets undertecknande.

Överförmyndarnämnden i södra Lappland
Dorotea Lycksele Storuman Sorsele Åsele Vilhelmina kommuner

Information till ställföreträdare

Jäv

Ställföreträdare som är delägare i samma dödsbo som huvudmannen får inte själv företräda denne. En särskild god man måste då förordnas. Begäran om sådan god man ska göras hos överförmyndaren. Förslag på lämplig person som är villig att åta sig uppdraget kan då lämnas.

Bodelning i annat fall än på grund av dödsfall

Det kan förekomma fall där bodelning skall ske av annan anledning än dödsfall (till exempel under pågående äktenskap eller på grund av äktenskapsskillnad). Även då skall ställföreträdaren bevaka den enskildes rätt.